

ENG

ENABLING ENVIRONMENT FOR CSOs¹

An enabling environment for civil society organizations (CSOs) is key to their ability to operate and further grow as a sector. States have a duty to protect and take positive measures to establish and maintain such enabling environment. But when is the environment considered enabling for CSOs?

There is **no accepted definition** of what enabling environment for civil society is and different issues fall under this concept. **At the minimum**, the environment is considered enabling when it protects the fundamental rights to freedom of association, freedom of assembly and freedom of expression by law and respects them in practice. For example an environment can be considered enabling when **CSOs can**²:

- Operate as informal organizations or establish themselves without undue administrative burdens as entities with legal personality;
- operate freely, without unwarranted government interference or hurdles;
- solicit, receive and utilize resources for their activities through various means, including economic activity, donations from foreign and domestic donors, fundraising from the general public and others;
- assemble and protest without the need for authorization and without undue administrative burdens, or practical impediments, fear of violence or threats;
- liaise with their constituencies, or form networks inside and outside the country without the need to seek approval or notify the government;
- enjoy benefits in the tax framework that allow them to use the resources for their activities, or benefits which stimulate individuals or companies to donate;
- participate in policy and law making processes and advocate for their causes;
- monitor government actions and policies and carry out a watchdog role.

In addition, governments, in consultation with CSOs, through policies and practice can also put forward other conditions that enable the development of CSOs and their effective engagement in the community. This includes:

- institutional mechanisms that enable cooperation with national, regional and local authorities (e.g., councils for cooperation);
- CSOs access to government funding in transparent manner, based on clear, objective and proportional criteria;
- CSOs ability to engage in service provision and collaborate with the state in social, health, and other areas;
- CSOs ability to involve volunteers in their activities;
- CSOs opportunities to engage in social entrepreneurship.

¹ Copyright©2016 B&S Europe and European Center for Not-for-Profit Law. All rights reserved.

² See the Factsheets of the Special Rapporteur on the rights of freedom of assembly and of association at: <http://freeassembly.net/factsheets/> and the Defending Civil Society Report by International Center for Not-for-Profit Law, World Movement for Democracy and National Endowment for Democracy at: http://www.icnl.org/research/resources/dcs/DCS_Report_Second_Edition_English.pdf.

TR STÖ'ler İÇİN ELVERİŞLİ ORTAM³

Sivil Toplum Örgütleri (STÖ) için elverişli bir ortam, örgütlerin bir sektör olarak faaliyet gösterme ve daha fazla büyüme becerileri açısından temel önem arz eder. Devletlerin bu tür bir elverişli ortamı koruma ve böyle bir ortamı oluşturarak sürdürecektir olumlu önlemleri alma görevleri vardır. Peki ortamın ne zaman STÖ'ler için elverişli olduğu düşünülür?

Sivil toplum için elverişli ortamın ne olduğunun **kabul edilmiş bir tanımı** yoktur ve farklı hususlar bu kavramın kapsamına girer. **En azından**, dernek kurma özgürlüğü, toplanma özgürlüğü ve ifade özgürlüğü gibi temel hakların yasayla korunduğu ve pratikte de saygı gördüğü bir ortamın elverişli olduğu kabul edilir. Örneğin **STÖ'lerin aşağıdakileri yapabildiği** durumlarda ortamın elverişli olduğu düşünülebilir⁴:

- Gayri resmi oluşumlar gibi faaliyet gösterebildikleri veya tüzel kişiliği olan kurumlar gibi gereksiz idari yükler olmaksızın kurulabildikleri;
- nedensiz devlet müdahalesi veya engelleri olmadan özgürce faaliyet gösterebildikleri;
- ekonomik faaliyetler, yabancı ve yerli bağışçılardan bağışlar, genel halk ve diğerlerinden finansman almak dahil çeşitli yollarla kendi faaliyetleri için kaynak talep edip, alıp, kullanabildikleri;
- izin alma ihtiyacı ve gereksiz idari yükler olmaksızın veya pratik engeller, şiddet veya tehdit korkusu olmaksızın toplanabildikleri ve protesto yapabildikleri;
- kendi destek gruplarıyla irtibat halinde olabildikleri veya devlet onayına veya devlete bildirim yapmaya gerek olmadan ülke içinde ve dışında networkler kurabildikleri;
- kaynaklarını kendi faaliyetleri için kullanabilmelerine olanak tanıyan veya bireyleri ya da şirketleri bağışta bulunmaya teşvik eden bir vergi çerçevesinden yararlanabildikleri;
- politika ve yasa yapma süreçlerine katılabildikleri ve davalarını savunabildikleri;
- devletin eylemleri ve politikalarını izleyebildikleri ve gözlemci rolü üstlenebildikleri durumlarda.

Bunun yanı sıra, devletler STÖ'lerle istişare halinde, politikalar ve uygulama yoluyla STÖ'lerin gelişimini ve topluma etkin katılımını sağlayan başka koşullar da oluşturabilirler. Buna örnek olarak aşağıdakiler gösterilebilir:

- ulusal, bölgesel ve yerel makamlarla işbirliğine olanak tanıyan kurumsal mekanizmalar (ör. işbirliği konseyleri);
- STÖ'lerin net, objektif ve orantılı kriterlere dayalı şeffaf bir şekilde devlet finansmanına erişimi;
- STÖ'lerin hizmetlerin sağlanmasına dahil olmaları ve sosyal, sağlıkla ilgili konularda ve diğer alanlarda devletle işbirliği yapabilmeleri;
- STÖ'lerin gönüllüleri kendi faaliyetlerine dahil edebilmeleri;
- STÖ'lerin sosyal girişimcilik yapabilme fırsatları.

³ Telif hakkı©2016 B&S Europe ve European Center for Not-for-Profit Law. Tüm hakları saklıdır.

⁴ Örgütlenme ve Toplanma Özgürlüğü Hakkı konusunda Özel Raportör tarafından hazırlanmış olan bilgi notlarına <http://freeassembly.net/factsheets/> ve International Center for Not-for-Profit Law (Uluslararası Kar Amacı Gütmeyen Hukuk Merkezi – ICNL), World Movement for Democracy (Dünya Demokrasi Hareketi) ile National Endowment for Democracy (Ulusal Demokrasi Fonu) tarafından hazırlanmış Sivil Toplumunu Savunmak Raporuna http://www.icnl.org/research/resources/dcs/DCS_Report_Second_Edition_English.pdf adreslerinden erişilebilir.